

**Verkiezingsprogramma
SP Horst aan de Maas**

2026 – 2030

Voorwoord

De afgelopen 4 jaar was de SP niet vertegenwoordigd in de gemeenteraad van Horst aan de Maas omdat we in 2022 helaas niet voldoende kandidaten bij elkaar konden krijgen voor een verantwoorde deelname aan de verkiezingen. We hebben in deze 4 jaar echter niet stilgezeten en zijn samen met vele bewoners van Horst aan de Maas in actie gekomen op verschillende fronten om het leven van iedereen in onze mooie gemeente een stukje beter te maken. Zelfs aan de zijlijn hebben we de politiek in onze gemeente kunnen bijsturen. Dit bewijst maar weer eens dat actievoeren effectief is en dat zetels in de gemeenteraad niet de enige manier zijn om het beleid te bepalen!

Maar actievoeren met directe invloed in de gemeenteraad kan nog effectiever zijn en daarom zijn we ook druk geweest met ons voorbereiden op de gemeenteraadsverkiezingen van 2026, zodat we deze keer wel verkiesbaar zijn. En dat is gelukt! We hebben een lijst met kandidaten en dit mooie verkiezingsprogramma!

In dit verkiezingsprogramma kun je lezen wat onze plannen zijn voor Horst aan de Maas, hoe wij denken dat onze gemeente een betere plek wordt voor iedereen die hier woont en werkt. Een gemeente waar iedereen een betaalbare woning kan krijgen, we zeggenschap hebben over onze lokale economie, er ruimte is voor de natuur, onze kinderen een fijne en veilige plek hebben om op te groeien, we voldoende grip hebben op migratie, we een gemeente hebben die transparant en betrouwbaar is en nog veel meer!

We zijn eerlijk: alles in dit verkiezingsprogramma kan, maar niet alles kan meteen. Het is onder andere afhankelijk van de uitslag van de verkiezingen en de daaropvolgende coalitievorming of (een deel van) deze plannen ook uitgevoerd gaan worden. Daarnaast heeft de gemeente beperkte middelen en de landelijke politiek bepaalt voor een groot deel de ruimte die we toekomstig gaan krijgen. Dit zal het uitvoeren van onze plannen kunnen beperken.

Daarnaast kunnen na vaststelling van dit programma situaties veranderen waardoor mogelijke aanpassing of herziening nodig is. De toetsing van dat wat nu in dit programma staat en eventuele toekomstige wijzigingen is altijd gerelateerd aan de drie kernwaarden van de SP: menselijke waardigheid, gelijkwaardigheid en solidariteit!

Maar hoe groter de SP wordt, hoe groter de kans is dat we deel kunnen nemen in de toekomstige coalitie en hoe groter onze stempel zal zijn op het toekomstige beleid van onze gemeente. Wanneer we onverhoopt toch niet in de coalitie komen, betekent dat overigens niet dat er niets van onderstaande plannen terecht komt. Via acties samen met jullie en door invloed uit te oefenen vanuit de oppositie zullen we in dat geval elke dag strijden om zo veel mogelijk van onze plannen te realiseren! Dit hebben we eerder met succes gedaan en blijven we doen!

Ik roep daarom iedereen in Horst aan de Maas op om zich aan te sluiten bij de SP en achter dit verkiezingsprogramma te gaan staan! Ga op woensdag 18 maart 2026 daarom stemmen op één van onze kandidaten en zorg dat de SP weer terugkomt in de gemeenteraad!

Sebastian Lutterberg

Afdelingsvoorzitter en lijsttrekker SP Horst aan de Maas
Februari 2026

Inhoudsopgave

Wonen	3
Jeugd en jongeren	5
Zorg.....	7
Economie en landbouw	9
Migratie	13
Energie, klimaat (rechtvaardigheid) en duurzaamheid	15
Milieu en Natuur	17
Sociale Zaken, Welzijn en Mobiliteit	19
Veiligheid	23
Democratie	24
Financiën.....	26
Onze kandidaten	28

Wonen

Wonen is een recht voor alle inwoners van Nederland en welvaart begint met wonen! Een goede betaalbare woning is een belangrijk (grondwettelijk) recht, maar voor veel mensen – ook in Horst aan de Maas – niet de werkelijkheid. En daarin faalt de overheid, die het vrijwel volledig aan de markt laat. Wonen is een verdienmodel geworden, waarbij niet het aantal benodigde betaalbare woningen, maar winst leidend is. Hierdoor staan te veel mensen jaren op de wachtlijst, moeten te veel jong volwassenen langer thuis blijven wonen, en hebben te veel mensen een te kleine of niet passende woning. Niet voor niets wordt er gesproken over een wooncrisis. Maar aan woorden hebben we niets. Er moet worden ingegrepen.

Om de woningnood tegen te gaan moet het aantal sociale huurwoningen fors worden vergroot. De sloop en verkoop van sociale huurwoningen moet aan banden worden gelegd. En leegstand is onacceptabel. Daarom stimuleren we het hergebruik van panden of het wonen boven winkels. Panden die leeg staan moeten alsnog worden bewoond. Immers: een leefbaar Horst aan de Maas moet er zijn voor iedereen.

Van oudsher bevindt zich het merendeel van de sociale huurwoningen in de grote kernen, veelal geconcentreerd in enkele wijken. In die grote kernen zijn ook de meeste voorzieningen te vinden. De SP vindt het belangrijk dat er in elke kern voldoende woningen (en voorzieningen) beschikbaar zijn, zodat onze jongeren in hun eigen dorp kunnen blijven wonen of daarin terug kunnen keren. Ook voor de senioren in onze kleinere kernen is het belangrijk dat zij in hun eigen dorp kunnen blijven wonen als zij dat willen. Om dit voor elkaar te krijgen, moeten de inwoners van Horst aan de Maas beter betrokken worden bij het woonbeleid.

Verder zijn we van mening dat de huren omlaag moeten. De maximum verhoging wordt vastgelegd vanuit de landelijke overheid, maar er mag wel naar beneden afgeweken worden. Dat zou lokaal geregeld kunnen worden via prestatieafspraken met de woningcoöperaties. Andere opties zijn het opzetten van een gemeentelijk woonbedrijf of het geven van subsidies aan de woningcoöperaties. We willen er in ieder geval voor zorgen dat de huur van mensen die deze nu al lastig kunnen betalen niet verder stijgt ten opzichte van hun inkomen.

Onze plannen:

- De woningbehoefte wordt gebaseerd op prognoses die jaarlijks worden bijgeschaafd en omgezet naar een aangepast bouwprogramma.
- We bouwen in elke kern zowel koop-, markthuur- als sociale huurwoningen. Het aantal sociale huurwoningen blijft nog steeds achter bij het landelijk gemiddelde. Bovendien worden in de grote kernen nu het merendeel van de mensen met onbegrepen gedrag, statushouders en arbeidsmigranten gehuisvest in de wijken met meer sociale huurwoningen. Dat moet eerlijker! De woningcorporaties gaan zich meer inzetten voor sociale huur en als dit niet lukt dan moet de gemeente hier zelf mee aan de slag (zie bladzijde 4, 2^e bullet over het Gemeentelijk Woonfonds). Volgens de SP kan dat alleen maar door meer sociale huurwoningen te bouwen – bij voorkeur door woningcorporaties – dan nu het geval is. Gaat dat om financiële redenen niet, dan moet de overheid bijspringen.
- We zijn terughoudend met het verkopen van huurwoningen en daar waar mogelijk zetten we alle middelen in om het huurbestand – met name sociale huurwoningen – op te krikken. Het huidige percentage van 15% dient verhoogd te worden naar 30%.
- De wachtlijsten voor een sociale huurwoning zijn lang. Het bouwen van sociale huurwoningen moet dus voorrang krijgen op het bouwen van dure koopwoningen. Het is voor een jongere sowieso al bijna onmogelijk om een woning te kopen, tenzij je met zijn

tweeën bent en al kapitaal hebt. Dat betekent dus dat er geen gelijke kansen zijn voor jongeren om aan een woning te komen en dat moet echt anders. Ook voor senioren moeten er voldoende sociale huurwoningen zijn, zodat zij hun huizen, die doorgaans geschikt zijn voor gezinnen, kunnen verlaten op het moment dat dat wenselijk is voor hen.

- De gemeente werkt niet meer mee aan de mogelijkheid om op zich goede woningen te slopen. In plaats daarvan wordt bekeken hoe woningen die minder in trek zijn, kunnen worden opgeknapt en mogelijk geschikt worden gemaakt voor nieuwe doelgroepen (bijvoorbeeld als seniorenwoningen en woningen/kamers voor jongeren) en kunnen worden uitgerust met duurzame energieopwekkers zoals zonnepanelen.
- De gemeente zet zich samen met de woningcorporaties in voor een betere spreiding van sociale huurwoningen, zowel in de verschillende dorpen als in de wijken binnen Horst, Sevenum en Grubbenvorst. En wat de SP betreft moeten er ook sociale huurwoningen gebouwd worden in wijken waar nu nog uitsluitend (dure) koopwoningen staan. Zo ontstaan er gemengde wijken en dat bevordert integratie en samenhang. Daarbij zij opgemerkt dat sociale huur weer breed toegankelijk moet zijn. Ook voor middeninkomens, zodat iedereen weer recht krijgt op betaalbaar wonen.
- Uiteindelijk wil de SP de komende raadsperiode het aanbod sociale huurwoningen fors verhogen. Daartoe richten we een Gemeentelijk Woonfonds op waarmee we – met een fikse injectie vanuit de algemene middelen – kunnen investeren in volkshuisvesting. Aan het einde van de komende gemeenteraadsperiode, in 2030, moet 30% van het totale woningbestand in Horst aan de Maas bestaan uit betaalbare sociale huurwoningen!
- Om het wonen in de kernen aantrekkelijker te houden/maken gaan we ervoor zorgen dat de grondprijs voor bouwen in de kleinere kernen navenant lager is. Hierdoor zal het gemakkelijker zijn de voorzieningen overeind te houden.
- Dakloosheid pakken we aan door preventief huisuitzettingen zonder alternatief tegen te houden en het 'Housing-First' principe als uitgangspunt te nemen: mensen krijgen éérs een vaste woonplek en daarna pas begeleiding als dat nodig is.
- De betrokkenheid van buurtbewoners bij hun buurt is belangrijk en moet gegarandeerd worden. In overleg kan beheer van openbaar groen en/of speelterrein aan bewoners worden overgedragen, waarbij zij blijvend een beroep kunnen doen op de expertise die is opgebouwd binnen de gemeente.
- Behoud van cultuurhistorische bebouwing in de dorpen wordt gestimuleerd. Door ruimte te bieden aan creatieve oplossingen – zoals bijvoorbeeld woningsplitsing of (desnoods) particuliere restauratie – blijven deze parels in dorpen en landschap behouden.
- Het realiseren van Zorgbuurthuizen (zie ook 'Zorg en Welzijn') stimuleert een betere circulatie, die bijdraagt aan ouderen die doorstromen naar geschikte woningen, waarmee ze tegelijkertijd ruimte maken voor jongere gezinnen (o.a. starters).
- Woningcorporaties zorgen samen met werkgevers voor de huisvesting van mensen (m.n. arbeidsmigranten) die naar Horst aan de Maas komen om te werken. In de verschillende kernen worden betaalbare woningen en wooneenheden gebouwd voor de huisvesting van deze mensen. Door deze toevoeging groeit de woningvoorraad en gaat het niet ten koste van andere woningzoekenden.
- Buitenlandse werknemers krijgen geen voorrang bij de toewijzing van een woning.
- Het percentage migranten per straat, buurt, wijk of dorp wordt maximaal 10% in het kader van leefbaarheid en om verdringing te voorkomen. En ook wat betreft statushouders dient spreiding over de gehele gemeente toegepast te worden en niet alleen in de wijken waar overwegend sociale huurwoningen staan.

Jeugd en jongeren

De jeugd en jongeren zijn de toekomst van Horst aan de Maas. Daarom is de SP van mening dat we alles moeten doen om onze jeugd en jongeren een ideale omgeving te bieden waarin ze samen met elkaar kunnen opgroeien. Daarnaast moeten we zorgen dat jongeren, na bijvoorbeeld een studie buiten de gemeente, weer de mogelijkheid hebben om hier terug te keren om te wonen, werken en leven.

Om dit te bereiken is het van belang dat er kinderopvang in alle kernen is en het scholenaanbod voldoende gevarieerd is, er voldoende mogelijkheden zijn voor jeugd en jongeren om te spelen, sporten en recreëren. Ook onze verenigingen hebben hierin een belangrijke rol. De gemeente kan bijdragen door de verenigingen te voorzien van voldoende ondersteuning en waar nodig middelen zodat onze jeugd en jongeren kunnen sporten, spelen of muziek maken. Publieke voorzieningen zoals de bibliotheek en het zwembad zijn van belang voor de ontwikkeling van onze jeugd en jongeren en moeten beschermd worden. Daarnaast is het van belang dat er meer sociale huurwoningen komen die geschikt zijn voor jongeren die op zichzelf willen gaan wonen in een van onze kernen.

In het verleden is de SP actief geweest met het beschikbaar houden van de bibliotheek en zwembad De Berkel en met succes! Door inzet van de SP en de inwoners van Horst aan de Maas hebben we deze publieke voorzieningen weten te behouden zodat onze jeugd en jongeren er gebruik van kunnen maken. Deze weg gaan we gezamenlijk voortzetten!

Onze plannen:

- Ieder dorp moet beschikken over voldoende kinderopvang. Zodat opvang in de buurt mogelijk is.
- De SP is voor behoud van de basisscholen in alle kernen. Omdat vooral ouders en kinderen het meest betrokken zijn, is hun inbreng in dezen cruciaal. Als in goed overleg tussen verschillende dorpen een betere oplossing gevonden wordt voor goed en toegankelijk basisonderwijs – door bijvoorbeeld het samenvoegen van scholen – kan hieraan meegewerkt worden.
- Spelen is belangrijk. Onze jeugd en jongeren hebben buiten ruimte nodig om samen te kunnen komen voor sport en recreatie. Daarom wil de SP dat er geen speeltuinen verdwijnen en dat bestaande speeltuinen goed worden onderhouden en waar nodig opgeknapt en/of vernieuwd. Ook moeten er voldoende trapveldjes en soortgelijke voorzieningen zijn voor onze jongeren. En daar mag best een overdekte hangplek ingericht worden, zodat ze ook bij slecht weer elkaar kunnen ontmoeten!
- We willen dat ieder kind leert zwemmen. Zwemmen is een gezonde basisvaardigheid en erg belangrijk in ons waterrijke land. We gaan ons inzetten om schoolzwemmen weer mogelijk te maken.
- Bij de bouw van nieuwe wijken wordt tenminste 4% van de oppervlakte ingericht als gezamenlijke speeltuin en buitenruimte voor jongeren. Daar waar in bestaande wijken deze 4% niet beschikbaar is, wordt nagegaan hoe deze ruimte alsnog gecreëerd kan worden. Dit doen we samen met de jeugd en jongeren, zodat het resultaat past bij hun wensen.
- Het jeugd- en jongerenwerk vervult een belangrijke rol. Jongeren vinden er een uitlaatklep en het jeugd- en jongerenwerk heeft een opvoedkundige taak.
- Kinderen zijn de toekomst en horen gelijke kansen te krijgen om op te groeien tot stabiele volwassenen en waar nodig is er zorg en hulp in de buurt voor hen aanwezig.
- Synthese en andere organisaties krijgen de (financiële) mogelijkheden om extra aandacht te schenken aan kinderen en jongeren van buitenlandse afkomst (of met ouders van

buitenlandse afkomst) om hun integratie te verbeteren, zodat ze vanaf het begin goed mee kunnen doen in onze samenleving.

- Voor jongeren tussen de 12 en 16 jaar moeten er meer uitgaansmogelijkheden komen. De jongerensozen hebben deze functie. Daarnaast ondersteunen we lokale initiatieven voor feesten gericht op jongeren.
- Het verenigingsleven en deelname hieraan moet actief ondersteund worden door de gemeente met als doel om alle jeugd en jongeren toegang te bieden tot deze verenigingen, ook als dat bijvoorbeeld voor de ouders financieel niet mogelijk is.
- We zetten in op en geven voorrang aan de bouw van nieuwe woningen of het verbouwen van bestaande gebouwen tot woningen zodat deze geschikt en betaalbaar zijn voor jongeren die zich willen vestigen in onze gemeente. Veel jongeren willen immers graag in hun eigen dorp blijven wonen, maar kunnen geen betaalbare huur- of koopwoning vinden. Dit moet anders als het aan de SP ligt. Als er geen woningcorporatie is die wil bouwen terwijl er wel vraag is, moet de gemeente het initiatief nemen voor de bouw van betaalbare woningen of het ombouwen van bedrijfs- en kantoorpanden tot woningen of kamers voor jongeren. Op deze manier willen we minimaal 500 zelfstandige wooneenheden creëren voor jongeren.

Zorg

In 2015 is de verantwoordelijkheid voor een groot deel van de zorg naar de gemeente gegaan. Opeens werden gemeenten verantwoordelijk voor veel van de zorg die eerst landelijk geregeld was. Op zich niet per se slecht, want de gemeente staat in principe dicht bij de burgers dan de rijksoverheid. Maar tegelijk met deze decentralisatie is ook meteen een bezuinigingsoperatie uitgevoerd. In de praktijk betekent het dat – ook al zijn we maar een klein landje – de plaats waar je woont bepalend is voor de hoeveelheid zorg die je kunt krijgen.

De gemeente dient verantwoorde zorg te bieden aan haar inwoners en de SP ziet dat als één van de belangrijkste taken van de gemeente. Dat betekent dat geld voor de zorg ook naar de zorg gaat. De overschotten op het gebied van sociaal beleid worden dan ook niet ingezet voor andere projecten of om tekorten op andere beleidsterreinen te dekken. Goede zorg moet dichtbij vindbaar, direct beschikbaar en voor iedereen betaalbaar zijn. Het is een basisvoorziening. Zorg hoort geen verdienmodel te zijn. Te vaak zien we nog dat er winst wordt gemaakt met Wmo en geld voor onze jeugd, terwijl er tegelijkertijd wachtlijsten bestaan. Marktwerving heeft er ook voor gezorgd dat de huishoudelijke hulpen nu verdeeld zijn over meerdere bedrijven in de gemeente met ieder hun eigen kantoor, planner, directeur etc. Hierdoor moet iedere medewerker grotere rondes maken door de gemeente heen. Dat is heel duur en inefficiënt.

We zetten de gelden voor de zorg in voor de verdere verbreding en verbetering van de zorg voor onze inwoners, maar ook aan ondersteuning van de initiatieven in de verschillende dorpen op dit gebied. Het is van belang goede initiatieven van en voor senioren te ondersteunen, waarbij eenzaamheid en dementie belangrijke thema's zijn. Ouderenzorg organiseren we dichtbij mensen, in de buurt. We willen de komende vier jaar tenminste één nieuwe zorgfaciliteit per dorp bouwen. Om te beginnen in Lottum, waar – mede op initiatief van de SP – gewerkt wordt aan het realiseren van het zogeheten Zorgbuurthuis. De schande van de sluiting van verzorgingshuizen in een tijd dat ze juist nodig zijn wordt daarmee voor een deel teruggedraaid.

De verschillen in gezondheid tussen inwoners in Horst aan de Maas zijn groot, veroorzaakt door kansenongelijkheid, samenhangend met de plek waar je geboren bent en het inkomen van je ouders. Kortom: gezondheidsverschillen zijn het symptoom van ongelijkheid en die willen we verkleinen.

Voorkomen is beter dan genezen. Omdat preventie werkt, gaan we als gemeente investeren in gezondheid voordat er zorg nodig is en zetten we in op bewezen preventieve zorg, zoals controles bij de tandarts, Stoppen met Roken programma's en leefstijlbegeleiding. We organiseren de mondzorg voor kinderen actief, bijvoorbeeld via scholen en jeugdgezondheidszorg. Ook het opnieuw introduceren van schoolzwemmen past in zo'n preventieprogramma.

Onze plannen:

- Goede zorg blijft een recht en de door het rijk opgelegde bezuinigingen mogen maatwerk niet in de weg staan. We sluiten overeenkomsten met zorgaanbieders waaruit mensen kunnen kiezen wie hen in hun situatie het beste kan helpen. Als het gaat om huishoudelijke hulp kiezen we voor slechts één zorgaanbieder. We houden als gemeente de regie, maar gaan niet op de stoel van de professional zitten.
- Omdat veel gezondheidsproblemen samenhangen met armoede, schulden, eenzaamheid of psychische klachten wordt structurele samenwerking tussen huisartsen, wijkteams, maatschappelijk werk, welzijn en jeugd gerealiseerd.
- In heel Horst aan de Maas komt het kind op plaats één. De jeugd heeft immers het langste profijt van de maatregelen die we nemen. We bekijken de mogelijkheden om (verder) te

investeren in bijvoorbeeld de Kinder- en Jongerenrechtswinkel, de stichting Leergeld en een Jeugdfonds sport en cultuur. We zorgen ervoor dat achterstanden worden ingehaald en gelijke kansen voor iedereen die dat nodig heeft, worden gecreëerd.

- De taken op het gebied van jeugdzorg – die ook gedecentraliseerd is per 2015 – moeten prioriteit hebben. We mogen onze aandacht voor een goed beleid niet laten verslappen.
- Gezondheid, preventie en gezondheidsbevordering dienen onderdeel te zijn van alle gemeentelijk beleid. Hierbij moet er speciale aandacht zijn voor de sociaaleconomische oorzaken van ongezondheid, zoals inkomensonzekerheid en slechte woonomstandigheden.
- We ondersteunen scholen bij het onderstrepen van het belang van gezonde voeding, sport en bewegen voor kinderen en meer in het bijzonder bij de invulling van preventieve tandzorg in het lesprogramma. Dit moet zodanig ingevoerd worden zonder dat dit een te grote last legt op de school en/of de leerkrachten. Daarbij kan gebruik gemaakt worden van non-profit instellingen.
- Vraagverhelderingsgesprekken zijn van groot belang. De focus moet hierbij liggen op wat iemand nodig heeft aan ondersteuning en niet wat iemand volgens de gemeente nog zelf kan.
- Het recht op zorg wordt door de gemeente gegarandeerd. Als mensen zorg nodig hebben, krijgen ze professionele zorg. Dit mag niet zomaar worden afgeschoven op vrijwilligers of familieleden.
- De gemeente zet in op gekwalificeerde medewerkers die niet alleen steun bieden in het huishouden, maar ook kunnen zien of mensen lichamelijk of geestelijk achteruitgaan.
- Het geld dat de gemeente ontvangt voor de jeugdzorg, werk en inkomen en zorg aan langdurig zieken en ouderen mag alleen hieraan worden uitgegeven. Het geld wordt dus geoormerkt.
- De gemeente behartigt de belangen van haar inwoners en gaat de landelijke overheid bewegen om te stoppen met (Europees) aanbesteden bij de Wmo. Zo houden we de zorg lokaal en dicht bij huis en waarborgen we het contact tussen patiënt en verzorgende en de samenstelling van wijkteams.
- De gemeente gaat ruimhartig om met het verstrekken van hulpmiddelen, zoals scootmobielen en trapliften. De zelfstandigheid van mensen staat hierin voorop. Hulpmiddelen die niet meer worden gebruikt, worden weer ingenomen en indien mogelijk opgeknapt voor hergebruik. Het gemeentelijk leerwerkbedrijf Onze Loods wordt hierbij betrokken.
- De gemeente zet in op behoud van de eerstelijnszorg (bijvoorbeeld de huisarts) in de wijken en dorpen, waar mogelijk in samenhang met op te richten Zorgbuurthuizen. Dit gebeurt door slim gebruik te maken van ruimten in de school, gemeenschapshuis of het herinrichten van vrijkomend gemeentelijk vastgoed in combinatie met nabijgelegen woningen en/of woonvoorzieningen voor de woonfunctie.

Economie en landbouw

De SP vindt het belangrijk dat mensen meer te zeggen krijgen over hun eigen leef-, woon- en werkomgeving. Daarom moeten de inwoners van Horst aan de Maas ook meer zeggenschap krijgen over de economie in onze gemeente. Werk is een belangrijke voorwaarde om een zelfstandig bestaan te kunnen leiden. Maar te vaak betalen werkgevers te weinig, waardoor mensen afhankelijk zijn van toeslagen. Bij de vestiging van bedrijven in onze gemeente moeten we stimuleren dat mensen daar een vaste baan krijgen tegen een loon, waarvan je zelfstandig kunt leven. We stellen nu al eisen op het gebied van duurzaamheid, waarom zou dat niet op het sociale vlak ook kunnen?

Waar de gemeente en regio de afgelopen jaren ruim baan gegeven hebben aan de komst van grote distributiecentra van grote bedrijven/multinationals die weinig tot geen fatsoenlijke werkgelegenheid voor de lokale bevolking leveren – er werken voornamelijk arbeidsmigranten – wil de SP juist inzetten op een groei van het midden- en kleinbedrijf die ook daadwerkelijk een duurzame toevoeging zijn met hun producten en diensten voor de inwoners van Horst aan de Maas. Zij zorgen voor een breder en interessanter aanbod voor onze jongeren, zijn innovatief en leveren vakwerk op maat. Daarnaast spelen ze een belangrijke rol in de samenleving en leefbaarheid van onze dorpen en buurten. Ondernemers en zelfstandigen met een klein bedrijf zijn betrokken bij hun zaak én hun omgeving.

De voortdurende groei van het aantal grote distributiecentra en de bijbehorende gigantische vraag naar laagbetaalde arbeidskrachten die hier niet beschikbaar zijn, willen we juist stoppen. Er zijn nu al te veel 'blokkendozen' die ons mooie Limburgse landschap vervuilen. Onze publieke sector (zorg, woningbouw, politie & justitie etc.) staat hevig onder druk door de bijbehorende grote hoeveelheid arbeidsmigranten. Het beleid van de gemeente moet daarom een ommezwaai maken en inwoners moeten actief betrokken worden bij de economische ontwikkeling van onze gemeente en ook voldoende inspraak krijgen. Alleen op die manier houden we Horst aan de Maas leefbaar voor de inwoners!

Natuurlijk speelt landbouw in het algemeen in Horst aan de Maas nog steeds een belangrijke rol. Familiebedrijven, biologische landbouw, nichemarkten, streekproducten en de export van kennis zijn het, wat de SP betreft, waard om te ondersteunen. Het is naar de mening van de SP een taak van de gemeente om agrarische bedrijven waar nodig, gezien vanuit maatschappelijk oogpunt, te ondersteunen in de transitie naar een toekomstbestendige landbouw. Een eerlijke landbouw werkt samen met de natuur en zorgt voor gezond voedsel, een leefbaar platteland en een goed inkomen voor boeren. Te lang hebben de grote agro-industrie, supermarkten en banken de boeren aan alle kanten uitgeknepen. We kiezen er dan ook voor om – waar de gemeente die mogelijkheid heeft – met name kleinere, duurzame bedrijven te faciliteren in plaats van grootschalige export en bio-industrie. De agrarische sector mag geen negatieve gevolgen hebben voor het landschap, de natuur en de leefomgeving van mens en dier. De nu wettelijk gehanteerde normen voor geur en fijnstof en het gebruik van pesticiden bieden de omwonenden nauwelijks bescherming. De SP wil eigen gemeentelijke normen die onder de Europese normen liggen en de adviezen van de WHO als leidraad nemen. Daarbij wordt uitdrukkelijk het voorzorgprincipe gehanteerd.

Natuurlijk gaat het landelijk voor veel discussie verantwoordelijke stikstofvraagstuk niet voorbij aan Horst aan de Maas. Hetzelfde geldt voor nieuwe problemen die ook snel om een oplossing vragen, zoals de slechte waterkwaliteit (onder andere door pesticidegebruik), de te lage grondwaterstand in de veengebieden (De Peel), met als gevolg inklinking en CO₂ uitstoot. Ook moet er voldaan worden aan de pas aangenomen Europese Natuurbeschermingswet. Tenslotte

speelt het allesoverheersende klimaatvraagstuk, dat noopt tot snelle reductie van het directe/indirecte gebruik van fossiele energie, óók in de landbouw.

Klimaatcrisis, stikstofcrisis, bedreiging van de natuur, verdroging en verschraling en boeren die hun bedrijf en hun toekomst dreigen te verliezen. Vaker perioden met wateroverlast óf watertekorten. Dat is slecht voor boeren, slecht voor de natuur en slecht voor de samenleving als geheel! Voor alle duidelijkheid: die problemen worden zeker niet uitsluitend veroorzaakt door de landbouw. Ook veel bedrijven en “achterstallige” uitvoering van overheidstaken zijn daar mede debet aan. Allemaal zaken die schreeuwen om oplossingen, óók op lokaal gemeentelijk niveau. Naast landelijke oplossingen die geboden zijn!

We kunnen grote uitdagingen niet meer benaderen als louter technisch-juridische vraagstukken, omdat ze geworteld zijn in de organisatie van economie en maatschappij. Daartoe dienen politieke oplossingen gevonden te worden, ook op lokaal niveau, zoals gesteld. Tijdig ingrijpen is essentieel. Ontkennen, trainen, vooruitschuiven maken het probleem groter. Er moeten duidelijke doelstellingen afgesproken worden en de betrokken “veroorzakers” moet gevraagd worden hun verantwoordelijkheid te nemen. De rekening moet gelegd worden bij degenen die tot nu toe aan de problemen hebben verdiend. Lokale overheden zijn wettelijk verplicht hier een actieve rol in te spelen: ze moeten toezien op naleving door middel van actieve handhaving, vergunningen intrekken of weigeren waar wetgeving wordt geschonden, en niet langer tolereren dat bestaande wettelijke bescherming slechts op papier bestaat.

Voor de uitweg uit de dilemma's waar we mee te maken hebben, moeten drie handelingslijnen gevolgd worden. Deze kunnen veelal opgepakt worden door de landelijke politiek. Die lijnen zijn: beprijsen van bijvoorbeeld import eiwitten en gasprijs voor productie kunstmest; normeren, door generieke grenzen te stellen aan stikstofgebruik per bedrijf; en openingen bieden aan de boeren. Daarbij kan concreet gedacht worden aan het samenbrengen van boeren, die met ondersteuning van de gemeente gebiedscollectieven en netwerken van samenwerkende boeren met een duidelijk en controlebaar plan met betrekking tot bijvoorbeeld stikstofbeheer gaan vormen.

Onze plannen:

- We zetten in op een groei van (innovatieve) bedrijven die noodzakelijke en duurzame producten produceren of diensten leveren voor de samenleving.
- Steun wordt gegeven aan bedrijven die banen creëren voor onze eigen jongeren, zodat zij een mogelijkheid krijgen om na hun opleiding/studie terug te keren naar of te blijven in Horst aan de Maas en zich daar te vestigen.
- We geven geen verdere ruimte om te ondernemen aan bedrijven die geen directe toevoeging voor de lokale economie zijn omdat zij bijvoorbeeld producten of diensten leveren die niet gebruikt worden in Nederland of alleen kunnen bestaan door het inhuren van laagbetaalde arbeidsmigranten. Dat betekent in ieder geval dat we niet willen dat Greenport en mega glastuinbouw, zich verder ontwikkelt en er nog meer distributiecentra bij komen.
- We stimuleren de zeggenschap van onze inwoners door hen actief te betrekken bij de economische inrichting van de gemeente. Ondernemers die bedrijfsactiviteiten willen starten of uitbreiden in onze gemeente moeten actief in gesprek met de omwonenden om hun plannen met hen te bespreken en te zorgen dat deze plannen de leefbaarheid voor de omwonenden niet in gevaar brengen. De gemeente moet bij vergunnings- en ontheffingsaanvragen voor grote ontwikkelingen actief en tijdig de omwonenden benaderen en betrekken om te zorgen dat zij voldoende inspraak hebben.
- De gemeente betaalt netjes op tijd. Rekeningen aan de gemeente moeten op tijd worden betaald, dat wil zeggen binnen dertig dagen. Het geven van het goede voorbeeld geldt

voor alle overheden, van het Rijk tot aan de gemeenten. Dit voorkomt faillissementen en financiële problemen in het mkb.

- Als het aan de SP ligt gaan we actief samenwerken met de provincie en, waar nodig, de provincie en het rijk beïnvloeden om tot beleidswijzigingen te komen op het gebied van de economie in het algemeen en de landbouw en natuur in het bijzonder.
- De SP ziet geen kansen in mestvergisting. Het levert niets op en is slecht voor het milieu en de natuur. Horst aan de Maas moet niet het mestafvoerputje worden van Zuidoost-Nederland. Als SP zien we niets in mestvergisting en we zullen er alles aan doen om dit soort initiatieven tegen te houden.
- Bij het plaatsen van zonnepanelen hebben de daken van gebouwen prioriteit. Het plaatsen van zonnepanelen op landbouwgrond wordt zoveel mogelijk vermeden om de open landschapsstructuur te behouden en waardevolle grond voor voedselproductie daarvoor te gebruiken.
- We bestemmen gebieden waar biologische landbouw zich exclusief kan ontwikkelen, waarbij de gemeente de eerste jaren de kosten van het ontgiften van de grond voor haar rekening neemt, zodat een biologische boer die de grond langdurig kan pachten meteen aan de slag kan.
- Bestaande kleine en modale (gezins-) bedrijven die willen investeren in duurzaamheid en duurzame energie verdienen medewerking van de gemeente.
- De SP wil geen nieuwe veestallen toestaan. De ecologische werkelijkheid (stikstof, water, biodiversiteit) en onze klimaatdoelen vragen om krimp en omschakeling, niet om uitbreiding. Nieuwe stallen zijn juridisch hoogst onzeker door jurisprudentie en procedures, waardoor investeringen vaak stranden in rechtszaken. Gezondheids- en maatschappelijke kosten verdwijnen niet met techniek in de stal. De SP kiest daarom voor steun aan boeren die omschakelen naar natuurinclusieve en diervriendelijke landbouw, in plaats van investeringen in nieuwe stallen.
- Intensieve veehouderij brengt gezondheidsrisico's met zich mee. De sector is verantwoordelijk voor de uitstoot van veel ammoniak en fijnstof. De SP wil geen nieuwe veestallen. Maar waar deze er toch nog onverhoopt komen, moet bij de bouw van nieuwe stallen nadrukkelijk gekeken worden naar de te verwachten uitstoot van ammoniak en fijnstof. Daarnaast wordt bij plannen voor de bouw of uitbreiding van stallen nadrukkelijk gekeken naar bestaande stallen in de omgeving om uitbraak van dierziekten zo veel mogelijk te beperken. Hetzelfde geldt voor de bouw van mestverwerkingsinstallaties.
- Grondgebonden landbouw en weilanden zijn belangrijk voor het landschap. De gemeente beschermt open agrarische gebieden.
- Indien mogelijk wordt gekeken hoe vrijgekomen agrarische bebouwing opnieuw kan worden ingevuld. Voorwaarde is dat de bebouwing in het landschap past en/of karakteristiek is. Daarnaast mogen de activiteiten geen negatieve invloed hebben op de omgeving.
- De gemeente ondersteunt (ook financieel) de vorming van gebiedscollectieven en netwerken van samenwerkende boeren, die op basis van een resultaatverplichting werken aan oplossingen voor een integrale aanpak van onder andere het stikstofvraagstuk, de waterkwaliteit en de grondwaterstand in De Peel. Andere organisaties (zoals natuur-, milieu- en landschapsontwikkelingsorganisaties) worden daarbij betrokken. De gemeente ziet erop toe dat gebiedscollectieven en samenwerkingen voldoen aan de wettelijke verplichtingen uit Europese, landelijke en provinciale regelgeving. Daarbij staat het belang van natuurherstel, waterkwaliteit en gezondheid voorop. Oplossingen moeten leiden tot daadwerkelijke vermindering van de totale uitstoot en belasting, niet alleen tot verbeteringen "per dier". Waar regelgeving strijdig is met elkaar, kiest de gemeente voor het hoogste beschermingsniveau voor natuur en volksgezondheid.

- Uitgangspunten hierbij zijn: minder vee, meer boeren, gericht op ecologisch verantwoorde productie, een biodiverse natuur en waterbeheer. Rekening houdend met de belangen van boeren én natuur, waarbij de inkomenspositie van boeren mede uitgangspunt is.
- De omgevingsdialoog – uitgaande van gelijkwaardige deelneming van omwonenden en belanghebbenden – wordt een verplicht onderdeel bij uitbreiding of nieuwbouw zodat omwonenden vanaf het begin betrokken en geïnformeerd worden en vooral mee kunnen praten.
- In Horst is nog steeds een bedrijf gevestigd dat proefdieren fokt. Op dierproeven bestaat steeds meer kritiek en landelijk moet dat absoluut tot een minimum beperkt worden. In Horst aan de Maas bekijken we in hoeverre het mogelijk is het bedrijf te (laten) sluiten. In ieder geval moet de gemeente erop toezien dat de proefdieren niet als ‘overtollig’ worden vernietigd.

Migratie

Nog nooit trokken zoveel mensen over de hele wereld, ver weg van huis en haard. Vluchtelingen, arbeidsmigranten, expats en studiemigranten. De gevolgen van aanwezigheid van met name de eerste twee groepen – vluchtelingen en arbeidsmigranten – zijn ook in Horst aan de Maas merkbaar. Van alle asielzoekers en hun gezinsleden die tussen 2022 en 2024 hun verblijfsvergunning hebben gekregen, wonen er afgerond 215 statushouders in Horst aan de Maas (bron: CBS). De exacte cijfers over het aantal arbeidsmigranten in Horst aan de Maas zijn niet precies bekend, omdat niet alle arbeidsmigranten staan ingeschreven bij de gemeente. Schattingen en studies van onderzoeksbureaus schommelen tussen de 4.000 en 6.000 arbeidsmigranten en voorspeld wordt dat in 2030 een kwart van de bevolking van Horst aan de Maas bestaat uit arbeidsmigranten. Gezien het grote verschil in aantallen is het vreemd dat de aandacht vaak vooral uitgaat naar vluchtelingen, terwijl de aanwezigheid van arbeidsmigranten de meeste impact heeft. De SP heeft zich in Horst aan de Maas de laatste jaren dan ook vooral ingezet voor het beter reguleren en waar nodig terugdringen van de grote aantallen arbeidsmigranten. Tégen de uitbuiting, vóór een menswaardig verblijf! Tégen overlast, vóór betere integratie!

Bij discussies over arbeidsmigranten wordt vaak de mythe herhaald dat we ‘niet zonder kunnen...’. ‘Omdat onze bevolking vergrijsd, omdat Nederlanders het werk dat arbeidsmigranten verrichten, niet willen doen en omdat die arbeidsmigranten hier vele malen meer verdienen dan in hun eigen land...’ Allereerst staan er nog (te) veel mensen “aan de kant”, die graag werk zouden willen doen, maar niet door werkgevers daartoe in de gelegenheid worden gesteld. Nederlanders zouden het werk wel degelijk willen doen, indien de arbeidsvoorwaarden aanzienlijk verbeterd zouden worden. Het feit dat arbeidsmigranten hier meer verdienen dan in hun thuisland, verdoezelt dat ze hier een absoluut minimum verdienen op basis van de Nederlandse normen, los van de kosten voor wonen en dergelijke.

Arbeidsmigratie is een goedkoop verdienmodel. Door flexibele contracten worden arbeidsmigranten snel vervangen en blijven zij in lage loonschalen. Ook belastingvoordelen houden het loon laag. Daarbovenop mogen werkgevers in Nederland 25 procent van het minimumloon inhouden voor huisvesting. De sectoren (in onze gemeente m.n. distributie en de agrarische sector) waarin de arbeidsmigranten werken, kunnen enkel groeien door lage lonen. Dit remt de noodzaak voor innovatie en automatisering, en vermindert daarmee de arbeidsproductiviteitsgroei. We moeten ons serieus afvragen of dit soort sectoren, van met name laagbetaald productiewerk tegen slechte arbeidsvoorwaarden, wel genoeg bijdraagt aan onze maatschappij om de grote druk op onze voorzieningen te rechtvaardigen. Arbeidstekorten lossen we op door mensen te begeleiden naar de sectoren waar de samenleving als geheel het meest baat bij heeft. Tegelijkertijd bestrijden we de klinkklare uitbuiting.

Onze plannen:

- Als het om de huisvesting van vluchtelingen en statushouders gaat, bepleit de SP ook binnen de gemeente voor een eerlijke verdeling over de wijken en dorpen. Daarbij moet rekening gehouden worden met de draagkracht van wijken en dorpen (inkomen, samenstelling, voorzieningen etc.).
- Er moet meer aandacht komen voor (snelle) integratie van (erkende) vluchtelingen. Dat komt het draagvlak én de doorstroming ten goede. We moeten voorkomen dat de omstandigheden in de opvang inhumain zijn en dat de statushouders te lang in de opvang verblijven.
- De komst van logistieke “blokkendozen” – die vooral draaien op arbeidsmigranten – wordt aan banden gelegd en Klaver 7 in Greenport (Sevenum) wordt ingericht volgens een

alternatief plan van omwonenden, natuurorganisaties en lokale ondernemers (plan “Ten Oosten van Sevenum”), dat voorziet in een sobere en zorgvuldige uitbreiding van ongeveer 30 hectare over een periode van 15 jaar.

- Werkgevers worden financieel verantwoordelijk voor integratie en het leren van de Nederlandse taal.
- Arbeidsmigranten leven vaak met te veel mensen in te dure en te kleine woningen, wat weer kan leiden tot overlast in de buurt. Grotere huisvestingslocaties en logiesverblijven worden niet meer toegestaan. Bij huisvesting wordt een eigen slaapkamer de minimale norm. En om overlast te voorkomen, wordt een minimale controlefrequentie van de huisvesting van arbeidsmigranten door de gemeente vastgelegd. Minimaal 2 keer per jaar, waarvan minimaal 1 keer onaangekondigd. Handhaving wordt eindelijk waargemaakt. We zien dat in het verleden tot ergernis van de buurten wel steeds handhaving beloofd is, maar niet uitgevoerd.
- Werk en huisvesting via uitzendbureaus worden van elkaar gescheiden. De gemeente voert regie over eventuele tijdelijke huisvesting. De aanbevelingen van het Aanjaagteam Arbeidsmigranten zijn daarbij de absolute ondergrens.
- Arbeidsmigranten worden geregistreerd in het basisregister, met de daaraan verbonden rechten en plichten, net zoals iedere andere inwoner geregistreerd staat.
- Mensen die niet in Nederland zijn geboren maar wél hier gevestigd zijn, mogen niet minder betaald worden of slechtere arbeids- en leefomstandigheden hebben.
- Er worden mogelijkheden gecreëerd om via ‘handhaving’ meer mogelijkheden en middelen te krijgen om discriminatie en misstanden aan te pakken. We benoemen en veroordelen bedrijven die aantoonbaar discrimineren. Hun bestuurders moeten hiervoor verantwoordelijk gehouden worden. Zij verliezen bovendien ondersteuning door de gemeente en komen niet meer in aanmerking voor overheidsopdrachten.
- Huisvestingsvergunningen worden alleen verstrekt aan de initiatiefnemer via een gelijkwaardige dialoog met de omgeving, waarbij de gemeente het proces bewaakt.
- Taal is essentieel, zowel voor volwassenen als kinderen. Volwassenen moeten onder werktijd taalles krijgen. Kinderen moeten zo snel mogelijk naar school om goed mee te kunnen doen in onze complexe maatschappij.
- We willen dat ieder kind leert zwemmen. Zeker als je uit een land komt waar minder water is dan in Nederland is dit absoluut een vereiste om het aantal verdrinkingen terug te dringen. Zwemmen is een gezonde basisvaardigheid en erg belangrijk in ons waterrijke land. We gaan ons inzetten om schoolzwemmen weer mogelijk te maken.
- Zorg voor arbeidsmigranten is in ons zorgsysteem complex en de verzekering niet altijd goed en tijdig geregeld. Het is dus belangrijk dat arbeidsmigranten begeleiding krijgen als zij gebruik willen maken van zorg. Daarnaast moeten zij, net als elke werkende Nederlander, in de gelegenheid gesteld worden binnen werktijd zorg te ontvangen. Wat de SP betreft is de werkgever hiervoor aan zet. Bij de lusten voor werkgevers horen ook de lasten!
- De gemeente moet actief lobbyen richting provincie en rijk om de omstandigheden voor arbeidsmigranten én buurten humaan te maken en daar sneller betere wetten voor in te voeren.

Energie, klimaat (rechtvaardigheid) en duurzaamheid

We willen eerlijke kansen en een leefbare omgeving creëren voor alle inwoners van Horst aan de Maas. We gaan klimaatverandering tegen en onderschrijven de klimaatdoelen die internationaal afgesproken zijn. Duurzaamheid staat niet op zichzelf maar wordt verweven in alle beleidsterreinen.

Van woningbouw tot toerisme en van landbouw tot zorg. Duurzaamheid is hier het voornaamste belang en is ook – zeker op de langere termijn – van economisch belang. Ook onze energie moet daarom zo duurzaam mogelijk worden opgewekt en gebruikt via energiegemeenschappen (energiehubs) die op lokaal niveau (in de wijk of kern) de benodigde energie duurzaam opwekken, met elkaar delen en ook opslaan (in een buurtbatterij) voor gebruik op een later moment. Opwekking van stroom moet zoveel mogelijk gebeuren met zonnepanelen op daken. Waar dit kan en eventuele overlast beperkt of gecompenseerd kan worden, is windenergie ook zeker een mogelijkheid. Wat ons betreft laten we het opwekken van stroom dus ook niet aan de individuele keuze over. Dat hebben we immers in het verleden ook niet met onze riolering en het gas gedaan! Alleen met een gemeenschappelijke oplossing voor het opwekken, delen en opslaan van stroom kunnen we de energierekening voor iedereen in Horst aan de Maas betaalbaar houden en de overbelasting van het stroomnet (netcongestie) beperken.

Vanuit een voorstel van de SP is er in het provinciale coalitieakkoord opgenomen dat er een Limburgse Energiediensten Maatschappij wordt opgericht die bestaande provinciale activiteiten bundelt en die gericht is op het verbinden van kennis en uitvoeringskracht van partners om de energietransitie de komende jaren in goede banen te leiden. Deze maatschappij kan ondersteuning gaan bieden bij het opzetten van onze lokale energiegemeenschappen in de gemeente Horst aan de Maas en daarmee energiearmoede en netcongestie tegengaan.

Onze plannen:

- We starten een onderzoek naar de mogelijkheden voor het oprichten van energiegemeenschappen in onze gemeente en zoeken daarbij de samenwerking met de Limburgse Energiediensten Maatschappij en andere organisaties die daarbij kunnen ondersteunen. Waar mogelijk ondersteunen we dan daarna ook de oprichting van deze energiegemeenschappen.
- We steunen collectieve oplossingen voor het duurzaam opwekken van stroom en in het algemeen het verduurzamen van woningen (bijv. door het beter isoleren van sociale huurwoningen) waar alle inwoners van kunnen profiteren, dus ook voor de inwoners die nu niet in staat zijn om individueel hun woning te verduurzamen. Energiearmoede bij een volgende crisis moet voorkomen worden!
- Voor de opslag van stroom voor gebruik op een later moment laten we de mogelijkheid tot collectieve opslag in buurtbatterijen onderzoeken. Waar vervolgens plaatsing van buurtbatterijen mogelijk blijkt te zijn, ondersteunen we de projecten wanneer deze zorgdragen voor een gezamenlijke opslag en distributie van stroom waar de gehele omgeving en alle burgers profijt van hebben.
- We nemen strenge duurzaamheidseisen op in alle gemeentelijke aanbestedingen. De uiteindelijke leveranciers moeten aantoonbaar duurzame producten of diensten leveren die zorgdragen voor een leefbaar Horst aan de Maas.
- We stoppen met houtgestookte biomassacentrales. Deze zorgen voor een hogere CO₂-uitstoot dan steenkool én gas, en stoten bovendien grote hoeveelheden schadelijke

stoffen uit, waaronder stikstofoxiden (NO_x), zwaveldioxide (SO₂), zoutzuur (HCl), waterstoffluoride (HF), (ultra)fijnstof, ammoniak, zware metalen en dioxinen/furanen. Deze emissies veroorzaken ernstige gezondheidsschade voor omwonenden, schaden natuur en biodiversiteit en dragen bij aan klimaatverandering. Ook biobrandstoffen uit zogenaamd 'afval' zijn geen structurele oplossing. Een groot aantal wetenschappelijke studies en organisaties wijst op de nadelen van monoculturen, het verlies van biodiversiteit, en de extra emissies die ontstaan bij het kappen, vervoeren, versnipperen, drogen, persen en transporteren van biomassa. Bovendien leidt afvalverbranding tot nieuwe vervuiling en stimuleert het niet tot afvalreductie. Het huidige systeem waarin afval zelfs uit Italië naar Nederland wordt geïmporteerd om hier te verbranden, gaat ten koste van onze luchtkwaliteit en veroorzaakt extra transportemissies. Daarbij ontvangen biomassacentrales en afvalverbranders nog altijd miljarden aan subsidies. Die zouden moeten worden gebruikt voor echt duurzame alternatieven, zoals wind- en zonne-energie en energiebesparing. Wij kiezen daarom ondubbelzinnig voor schone energie die natuur, klimaat en gezondheid beschermt, en niet voor het verbranden van bomen of afval.

- Via een burgerbegroting/wijk- of kernbudget geven we de wijken en kernen financiële ruimte om lokaal zelf te bepalen welke collectieve duurzame verbeteringen daar doorgevoerd moeten worden. Zo betrekken we de inwoners van Horst aan de Maas bij het duurzaam maken van onze gemeente!

Milieu en Natuur

Ontwikkeling en bescherming van milieu en natuur zijn voor de SP altijd erg belangrijk geweest. Dat geldt niet alleen in de gebieden buiten de dorpen, maar ook in die dorpen. Meer groen, meer ontmoetingsplekken en meer plek voor spel, sport, onderwijs en cultuur in de openbare ruimte zijn zaken waar onze samenleving behoefte aan heeft.

Een plek waar je kunt (op)groeien in een schone en veilige omgeving, waar je kunt genieten van elkaars gezelschap en tot rust kunt komen. Het klimaat is steeds grilliger en we hebben ons daar helaas op aan te passen. Betere afwatering bij hevige regenval of buiten hun oevers tredende beken en de Maas, of omgaan met hittestress en verdroging van onze gronden. We zullen overall een antwoord op moeten hebben. Met het rijk, de provincie, natuurorganisaties, het waterschap en boeren zullen we aan tafel moeten om te bedenken wat voor de komende decennia de beste oplossingen zijn en die dan ook daadwerkelijk gaan uitvoeren. Een beter milieu begint bij grootverbruikers, regelgeving en handhaving. Daarbij geldt: ‘De vervuiler betaalt’. Dat is een prima uitgangspunt, maar géén vervuiling is het doel.

Onze plannen:

- De gebieden tussen de dorpen blijven in principe open. Dit betekent dat er geen plaats is voor nieuwe bebouwing in het buitengebied en dat bij nieuwbouw altijd eerst in en nabij de dorpen en op bedrijventerreinen wordt gekeken naar ruimte voor nieuwbouw. Daarnaast kan worden gekeken naar het herbestemmen van vrijkomende agrarische bebouwing. Wanneer er toch gebouwd wordt, dient maximale inpassing aan de orde te zijn, waarbij overheden het voorbeeld geven. De wensen van de omgeving zijn hierbij leidend.
- Bestaande natuur, zoals De Schaak (Schadijkse Bossen), ‘t Schuitwater, Moelbaerenbos (Kasteelse Bossen) en Mariapeel, wordt versterkt en waar mogelijk uitgebreid en de rust in deze gebieden wordt gewaarborgd.
- We steunen de ‘Red het Hilkenbergbos’ actie in Broekhuizen. De kapwerkzaamheden moeten stoppen.
- Waar mogelijk en vanuit natuuroogpunt wenselijk kan in overleg met agrariërs bekeken worden hoe zij – eventueel samen met vrijwilligers – het beheer en de zorg voor het cultuurlandschap en de agrarische natuur in stand kunnen houden en verbeteren. Dit zodat het naast een visueel decor ook als natuurlijke plaagbestrijding en het behoud van bijen dient. Zo zorgen we er met elkaar voor dat we ook in de toekomst duurzaam voedsel kunnen blijven produceren. Het gebruik van pesticiden wordt daarbij zoveel mogelijk teruggedrongen.
- Geen enkele ontwikkeling binnen Horst aan de Maas mag een negatief effect hebben op de waardevolle natuurgebieden in de omgeving, waaronder met name in onze gemeente de Mariapeel.
- Van belang is de lijst van monumentale bomen en/of boomgroepen – die beschermd worden tegen kap – te bestuderen en te beoordelen of die uitbreiding behoeft. Daarbij dient ook nadrukkelijk gekeken te worden naar bomen die nu langs wegen staan.
- Bij het plaatsen van zonnepanelen hebben de daken van gebouwen prioriteit. Het plaatsen van zonnepanelen op landbouwgrond en andere open gebieden wordt zoveel mogelijk vermeden om de open landschapsstructuur te behouden.
- Bij het plaatsen van windmolens wordt nadrukkelijk rekening gehouden met overlast voor omwonenden en de natuur. Onze eigen inwoners moeten zoveel mogelijk profiteren van de opgewekte energie. Dit zorgt voor meer draagvlak onder inwoners.

- Verlichting mag niet vervuilend zijn. Waar het niet nodig is, wordt het uitgezet of beperkt, bijvoorbeeld op industrieterreinen, glastuinbouwbedrijven of bij Grandorse. Laat de nacht ook nacht zijn.
- De gemeente moet ter bescherming van natuur beter handhaven. Voor de luchtkwaliteit breiden we meetinstallaties en meetnetwerken uit.
- De luchtkwaliteit rondom een industrieterrein of veebedrijf mag je leefgenot en bovenal je longen niet aantasten. Nu investeren in een beter milieu scheelt een hoop kosten achteraf en inspireert de volgende generaties de natuur in Horst aan de Maas te behouden.
- Uit onderzoek van gemeenten en provincie blijkt dat bijna de helft van de uitstoot van fijnstof afkomstig is van houtstook. Het is van belang een regeling op te stellen die burgers en bedrijven met houtstook ertoe verplicht om bij windstilte (c.q. op basis van adviezen van het RIVM) geen hout te verstoken. Daar dient ook op gehandhaafd te worden.
- Er wordt een vergroeningsplan opgesteld en de gemeente gaat samen met buurten en vrijwilligers de woonomgeving verder vergroenen, verduurzamen en bestand maken tegen extreme weersomstandigheden.
- Om de kwaliteit van onze leefomgeving te verbeteren gaat de gemeente vóór vaststelling van elk ontwikkelplan met inwoners spreken over hoe hun buurt, wijk of dorp eruit zou moeten zien.
- We planten op termijn 3.000 bomen in en om de dorpen en wijken om hittestress tegen te gaan en het aantrekkelijker te maken om er te wandelen, fietsen en verblijven. Elke wijk en dorp krijgt minimaal 30 procent groenoppervlak, elke woning ligt op maximaal driehonderd meter van een groene plek, en drie bomen moeten zichtbaar zijn vanuit elk huis.
- We gaan er alles aan doen om zeldzame soorten flora en fauna te beschermen als natuurerfgoed indien bescherming kansrijk is.
- Daar waar mogelijk en met draagvlak in de wijk of het dorp worden voedselbossen en 'tiny forests' ontwikkeld, o.a. ook om op een duurzame manier hittestress te voorkomen.
- Vergrijzing biedt mogelijkheden om met 'groei' een pas op de plaats te maken: kwantitatieve groei vervullen we voor kwalitatieve groei van onze gemeente.
- Afval zal altijd blijven bestaan, maar over hoe we dat in Horst aan de Maas minimaliseren en goed verwerken, blijven we nadenken en – indien nodig en mogelijk – stellen we een toekomstgericht actieplan op.
- Waar veel goederen met verpakking worden aangeboden, zullen we bedrijven hun eerlijke bijdrage in het opruimen daarvan laten leveren.
- Microplastics, bestrijdingsmiddelen en andere chemicaliën in onze natuur gaan we naar een nu technisch mogelijk minimum brengen en richting 2030 helemaal afbouwen. Waar bedrijven milieuregels overtreden, moeten we hard optreden en indien nodig vergunningen intrekken. Nieuwe economische activiteiten die milieuschadelijke gevolgen met zich meebrengen, worden niet meer toegelaten.
- Het landelijke gebied, zoals de Peel, heeft te kampen met een, voor zulk een waardevol landelijk gebied, hoge milieubelasting. Het terugdringen hiervan krijgt hoge prioriteit.
- Ons drinkwater komt steeds vaker ter discussie te staan en dat is onacceptabel. We stellen daarom strenge eisen aan onze waterkwaliteit van zowel de Maas als het grondwater en geven – voor zover de gemeente daar verantwoordelijk voor is – geen nieuwe vergunningen voor lozingen meer af.
- We scherpen de normen voor luchtkwaliteit aan, zodat iedereen gezond kan ademen. Ook verlagen we geluidsnormen (bijvoorbeeld met betrekking tot knalapparatuur) en geurnormen om overlast te verminderen en de leefomgeving stiller, aangener en gezonder te maken.

Sociale Zaken, Welzijn en Mobiliteit

Armoede is onacceptabel. Juist in buurten en wijken waar achterstanden het grootst zijn, slaan de gevolgen van de energiecrisis en de inflatie het hardste toe. De gemeente zal daarom een forse stap extra moeten zetten. Het terugdringen van sociaaleconomische achterstanden is dan ook een belangrijk doel. Het wettelijk minimumloon en de daaraan gekoppelde uitkeringen zijn te laag om fatsoenlijk van te leven. Zolang dat het geval is, moet de gemeente hulp bieden via minimabeleid, (inkomens)toeslagen en bijzondere bijstand. Iedereen die minder ontvangt dan 150% van het wettelijk minimumloon komt in aanmerking voor vergoeding van noodzakelijke kosten. Doordat het minimuminkomen te laag is, raken veel mensen in de schulden. Wij zijn vóór goede schuldhulpverlening en dat betekent: laagdrempelig, zonder wachtlijsten en met aandacht voor het voorkomen van schulden.

Gemeenten krijgen geld om werklozen naar werk te begeleiden. Daarbij moet de meeste tijd en het geld worden besteed aan de mensen die het minst makkelijk zelf aan het werk komen. De gemeente doet haar best om nieuw werk te creëren in de publieke dienstverlening. We zijn geen voorstander van verplichte tewerkstelling. We moeten wel zoveel mogelijk voorkomen dat jongeren vroegtijdig de school verlaten, waardoor ze minder kans op een goede baan hebben. De gemeente kan leer-werk-trajecten stimuleren. Tevens moet de gemeente minimaal 5% arbeidsgehandicapten zelf in dienst nemen, waardoor deze groep meer kansen heeft. In veel gevallen zal hier samengewerkt moeten worden met andere overheden en allerlei maatschappelijke organisaties.

Het welzijn van mensen wordt mede bepaald door een voldoende cultureel aanbod. Het biedt ons veerkracht en zingeving in moeilijke tijden en helpt ons met haar creativiteit bij het vinden naar oplossingen voor vraagstukken die we eerder niet zagen. Daarom is het belangrijk dat we investeren in culturele voorzieningen waar iedereen zich kan ontwikkelen, ongeacht je inkomen. Voor ons begint die ontwikkeling op jonge leeftijd. Door het stimuleren van cultuureducatie in het onderwijs ontdekken jonge kinderen wie ze zijn en waar ze vandaan komen. Onze gemeente is rijk aan cultuur en erfgoed, dat moeten we waarderen en verstevigen. Bijvoorbeeld door meer erfgoed op te laten nemen in het gemeentelijk en/of Rijksmonumentenregister. Ook het verenigingsleven speelt daarin een belangrijke rol. Tijdens de coronapandemie hebben we gezien dat cultuur, nog meer dan we dachten, een sociale functie heeft. De culturele sector werd hard getroffen en dat raakte iedereen. Horst aan de Maas moet er dan ook naar streven een broedplaats van cultuur en erfgoed te zijn, waar talent zich volop kan ontwikkelen.

Mensen met een beperking hebben vaak minder inkomen, dus minder te besteden en krijgen naast hun eigen beperkingen te maken met beperkingen die de omgeving/samenleving oplegt. Solidariteit - georganiseerd door de overheid - ontbreekt vaak. En - mede als gevolg van de Trumpnorm - wordt bezuinigd op zaken die juist mensen met een geestelijke en/of fysieke beperking het meest raken. Daar waar de gemeente mogelijkheden heeft, moet prioriteit gegeven worden aan oplossingen hiervoor.

Drempels moeten worden weggenomen, stimulans om deel te nemen aan de samenleving moet uitgebreid en begeleiding waar nodig moet gefaciliteerd worden! De mogelijkheden van mensen met een beperking om het gemeentelijk beleid mee vorm te geven, moeten benut worden.

Juist voor mensen met een beperking is een goede en betaalbare zorg van belang (zie ook hoofdstuk Zorg), evenals toegankelijke en betaalbare woningen (zie hoofdstuk Wonen). Zaken waar de SP al vanouds op inzet, voor iedereen, maar ook zeker voor mensen met een beperking.

Wij vinden het belangrijk dat mensen elkaar kunnen en blijven ontmoeten. We houden van saamhorigheid en gezelligheid en van het uitwisselen van elkaars ervaringen. Voor alle bevolkingsgroepen, kernen en leeftijden willen we dit stimuleren. Waar het gaat om ontmoeten tussen mensen zal dat uiteraard via de bestaande (sport)verenigingen en culturele instellingen het makkelijkste gaan, maar we zullen geen gelegenheid onbenut laten dwarsverbanden te vinden en mensen bij elkaar te brengen. Bijvoorbeeld door het verbeteren van het openbaar vervoer in onze gemeente. De provincie Limburg, met de SP in het bestuur, heeft in verschillende Limburgse gemeenten voor de minima het openbaar vervoer al gratis gemaakt in de daluren. Wij zien graag dat Horst aan de Maas snel aansluit, zodat ook de minima in onze gemeente zich vrijer kunnen gaan verplaatsen. Daarnaast willen wij dat dit project toekomstig in stappen wordt uitgebreid, zodat steeds meer inwoners van Horst aan de Maas gebruik kunnen gaan maken van gratis openbaar vervoer. Goed en gratis openbaar vervoer is het beste alternatief om het gebruik van auto's te verminderen en daar moeten we dan ook op blijven inzetten.

Tegelijkertijd constateren we dat op dit moment in Horst aan de Maas het vervoer per auto voor veel inwoners noodzakelijk is en voor velen ook zal blijven, zeker zolang het openbaar vervoer een onvoldoende vervanger is. De autobezitter moet niet als fout worden gezien en op hoge kosten worden gejaagd. Wel willen we in onze gemeente deelmobiliteit stimuleren, bijvoorbeeld om het aantal auto's en parkeerdruk te verminderen. Je auto staat immers een groot deel van de dag stil en op die momenten zou een ander er gebruik van kunnen maken.

Onze plannen:

- Werken met behoud van uitkering leidt tot verdringing op de arbeidsmarkt en wordt tegengegaan. Net zomin worden er vrijwilligers ingezet voor werk, waarvoor eerder betaalde krachten actief waren.
- We onderzoeken de mogelijkheid om problematische schulden van mensen vrij te schelden en maken een plan van aanpak om schulden te voorkomen en te bestrijden. Zo verminderen we de jaarlijkse kosten voor de gemeente, spelen we hulpverleners vrij om problemen op te lossen en helpen we mensen weer grip op de toekomst te krijgen. We werken niet met instellingen die van schuldhelpverlening een verdienmodel hebben gemaakt.
- Mensen met een bijstandsuitkering verdienen extra steun bij de aankoop van dure zaken zoals een wasmachine, in het kader van bijzondere bijstand.
- De gemeentelijke zorgverzekering voor mensen met een minimum inkomen wordt waar mogelijk – in samenspraak met de zorgverzekeraar – verbeterd.
- Het is schandalig dat voedsel- en kledingbanken nodig zijn in een rijk land als Nederland. De SP blijft wel deze goede initiatieven ondersteunen totdat ze overbodig zijn geworden.
- We willen de sociale verbondenheid in onze dorpen versterken. Dat hier gemeenschapsgeld bij moet, is voor de SP geen issue. Daar betalen we toch gemeentelijke belastingen voor! Zelf moeten uiteraard ook de handen uit de mouwen worden gestoken voor een sluitende exploitatie, maar als gemeenschappelijke voorzieningen dreigen te verdwijnen dient een helpende hand toegestoken te worden.
- De betrokkenheid van buurtbewoners bij hun buurt wordt vergroot. In overleg wordt het beheer van openbaar groen en speelterreintjes in de buurt overgedragen aan buurtbewoners. Dit mag voor buurtbewoners geen financiële kosten met zich meebrengen. De gemeente ondersteunt de buurt, ook om de kwaliteit te bewaken.
- De gevaren van alcohol, drugs, gokken en andere verslavingen voor zowel jongeren als volwassenen worden onderkend. Er wordt ingezet op preventie waarbij we samenwerken met scholen en verenigingen. In sportkantines wordt beperkt alcohol geschonken en op scholen en in de sozen wordt er aandacht besteed aan de gevaren van alcohol en drugs.
- De gemeente blijft verantwoordelijk voor goede accommodaties in elk dorp. De inwoners en gebruikers worden zoveel mogelijk betrokken bij het gebruik en beheer van deze

accommodaties. De organisatievorm kan per accommodatie verschillen en moet aansluiten bij de behoefte van de gebruikers. Zowel de gemeente als de gebruikers dragen zorg voor het behoud van voldoende, goed bezette accommodaties.

- Ons doel blijft Zwembad de Berkel open te houden en niet te privatiseren.
- De Kasteelse Bossen (De Moelbaerenbos) is en blijft van en voor de inwoners van Horst aan de Maas. De gemeente investeert in de sportgelegenheden in de Kasteelse Bossen, maar financiert niet mee aan het creëren van zogenaamde “internationale allure”. Ook de verdere groei van toeristische activiteiten wordt aan banden gelegd.
- In Horst aan de Maas is het prijzig om een locatie te huren voor vergaderingen, informatiebijeenkomsten en andere activiteiten, óók in het duurverbouwde Gasthoês. In alle dorpen en wijken moeten de bestaande voorzieningen – waar nodig met steun van de gemeente – financieel beter toegankelijk worden voor meer groepen en organisaties.
- Als (sport)verenigingen meer samen willen werken op het gebied van inkoop, duurzaamheid, administratie of activiteiten wordt dit door de gemeente ondersteund.
- Subsidies voor verenigingen worden opnieuw bekeken zodat ze beter aansluiten bij de activiteiten en doelen van een vereniging.
- Horst aan de Maas kent vele musea. De gemeente gaat de onderlinge samenwerking tussen deze musea stimuleren. Denk hierbij aan het digitaliseren van de collecties, het opleiden van vrijwilligers, het afsluiten van collectieve verzekeringen en afstemming van promotieactiviteiten. Ook wordt onderzocht of er mogelijkheden zijn om particuliere musea of particuliere collecties te ondersteunen, met als doel het behoud van cultureel erfgoed.
- Onderzocht dient te worden of de musea een provinciale status kunnen krijgen, zodat extra middelen beschikbaar komen voor de verdere ontwikkeling van die musea.
- Horst aan de Maas kent veel cultureel historisch erfgoed en beeldbepalende gebouwen. Denk bijvoorbeeld aan boerderij D’n Crouwel in Sevenum of de kasteelruïne ‘Huys ter Horst’ in de Kasteelse Bossen. Ongeacht of deze gebouwen een monumentenstatus hebben, worden ze beschermd tegen verbouwing of sloop.
- De gemeente gaat meer gebruik maken van de diensten van lokale kunstenaars. Horst aan de Maas is trots op haar vele ondernemers waar onze kunstenaars ook deel van uitmaken en dit mogen we laten zien.
- We gaan een gemeentelijke visie over kunst en cultuur opzetten waarin onder andere kunstenaars worden betrokken bij ontwikkelingen in Horst aan de Maas in de breedste zin van het woord. Hierdoor krijgen we een andere blik op ontwikkelingen zodat je een beter afgewogen besluit kunt nemen. Dit doen we ook bij onderwerpen die niet meteen met kunst of cultuur te maken hebben.
- Op het vlak van cultuureducatie en cultuurparticipatie heeft de gemeente een stimulerende en aanvullende rol. Het is belangrijk dat kinderen en jongeren in aanraking komen met kunst en cultuur via school, in hun vrije tijd of in de buurt. We stimuleren de doorstroom van het onderwijs naar culturele verenigingen om zo te zorgen voor jonge aanwas en de toekomst van verenigingen.
- De gemeente dient oog te hebben voor de professionele kunst- en cultuursector, film, media, design, mode en popcultuur, die naast een belangrijke culturele waarde ook een economische waarde hebben. Als gemeente moet je hierbij aangeven wat er mogelijk is in plaats van te stellen wat er allemaal niet kan.
- Creatief talent in kunst, muziek, dans en theater/toneel uit Horst aan de Maas ondersteunen we bij de start van hun carrière en daartoe wordt samen met dat talent en organisaties als Muzikantine een beleids- en ontwikkelingsplan opgesteld. Bijvoorbeeld voor popmuziek, om zo de best mogelijke omstandigheden voor jonge musici te creëren om zich te ontwikkelen. Onze jonge makers waarderen en stimuleren we in hun ontwikkeling middels een programma voor talentontwikkeling.

- Ieder kind dat geboren wordt in Horst aan de Maas ontvangt bij inschrijving in het basisregister automatisch een bibliotheekabonnement en een boek om de lees- en taalvaardigheid van kinderen op jonge leeftijd te stimuleren. Ook wordt er gewerkt aan extra ondersteuning bij het voorlezen in samenwerking met het onderwijs en de gemeente.
- Horst behoudt een volledige bibliotheekvestiging. De sluiting van de bibliotheken in Sevenum en Grubbenvorst wordt voor zover mogelijk teruggedraaid, door dependances van de huidige bibliotheek te openen. Bibliotheken zijn geen luxe, maar een basisvoorziening. Een plek waar mensen elkaar tegen kunnen komen, waar cursussen en bijeenkomsten georganiseerd worden, voor kennis en vermaak, om te leren en om te lezen. Met de volwaardige bibliotheek (en dependances) vergroten we de sociale samenhang, gaan we laaggeletterdheid tegen en bestrijden we kansenongelijkheid.
- In het kader van welzijn in relatie tot cultuur pleit de SP Horst aan de Maas ervoor dat de gemeente zich – zoveel mogelijk in samenwerking met andere gemeenten in Limburg en de provincie en betrokken organisaties – inzet voor de erkenning van het Limburgs als “Tweede Rijkstaal”.
- Wij willen aanhaken aan het Limburgs beleid om voor de minima het openbaar vervoer gratis te maken in de daluren. Toekomstig willen we dit in stappen uitbreiden.
- De gemeente zorgt voor passend en betaalbaar vervoer van en naar de dagbesteding.
- We gaan in onze gemeente deelmobiliteit stimuleren.

Veiligheid

Veiligheid is een basisrecht dat iedereen in onze gemeente verdient. Criminaliteit en overlastgevend gedrag verzieken het leven van veel mensen en moeten daarom worden bestreden. De politie heeft veel te weinig mensen, de samenleving is geïndividualiseerd en steeds meer verdeeld waardoor onveiligheid toeneemt. Een verbonden samenleving is het fundament voor veiligheid. Wij bouwen in Horst aan de Maas aan een samenleving zonder armoede en met vertrouwen in elkaar. Goede publieke voorzieningen, actief werk maken van samenhang in de wijken en dorpen, plekken waar we onze burens tegenkomen, goede banen en perspectief voor jongeren: dát is het fundament voor veiligheid.

Het wordt voor burgers steeds lastiger om hun recht te halen op het moment dat hen iets overkomt. Door onder andere straatintimidatie is het voor veel vrouwen onveilig op straat. In Horst aan de Maas maken we ons als SP al geruime tijd hard voor een veilige en leefbare omgeving voor alle inwoners. Onze inzet valt samen met de zorg en aandacht die wij hebben voor kwetsbare groepen, die vaak het hardst worden getroffen door maatschappelijke problemen.

Onze plannen:

- Tot nu toe hebben we ons ingezet om de dialoog met de bewoners van Horst aan de Maas te versterken. Vooral ook door aandacht te vragen voor verkeersveiligheid. Daarmee hebben we stappen gezet richting een gezondere en veiligere leefomgeving. Zo heeft onze werkgroep verkeersveiligheid voorstellen gedaan om te komen tot snelheidslimieten van 30km/u binnen de bebouwde kom en 60km/u buiten de bebouwde kom.
- We pleiten voor meer investeringen in goede verlichting en veilige verkeerssituaties in de wijken.
- De komende jaren willen we de focus op veiligheid verder uitbreiden door structureel in te zetten op het vergroten van de sociale cohesie in onze dorpen en wijken.
- We willen meer investeren in buurtpreventieteams en de samenwerking met de politie intensiveren, zodat we samen een veiliger Horst aan de Maas kunnen creëren. Daarvoor is het wel nodig dat de politie-inzet in de gemeente effectief is voor iedereen en eerlijk verdeeld wordt over de wijken en dorpen.
- Daarnaast willen we ons inzetten voor preventieve maatregelen op het gebied van jongerenwerk en vrijetijdsbesteding, zodat onze jongeren zich op een positieve manier kunnen ontwikkelen.
- Discriminatie op basis van afkomst, geloof, geaardheid etc. komt nog steeds veelvuldig voor. Als gemeente accepteren we discriminatie niet.

We willen – in samenwerking met andere gemeenten in de regio Noord-Limburg – een Huis van het Recht oprichten. Met een Huis van het Recht, een SP-initiatief, willen we laagdrempelig en in redelijke nabijheid van de burger sociale en juridische hulp bieden. Het is een samenwerkingsverband van verschillende organisaties, zoals het Juridisch Loket, de rechtbank en de gemeente, om mensen met juridische en maatschappelijke problemen sneller en beter te helpen, zonder dat zij van het kastje naar de muur worden gestuurd. Het Huis van het Recht is in diverse gemeenten al een groot succes en moet verder uitgebreid worden, zodat er een landelijk dekkend netwerk komt. En zodat iedereen laagdrempelig zijn recht kan halen. Op dit moment maak je geen kans als je de machtige overheid of grote bedrijven tegenover je hebt. Via een Huis van het Recht krijgt iedereen toegang tot gratis juridisch advies en bijstand.

- Als het om sociale zaken gaat, maken we een einde aan de doorgeschooten fraudejacht, die keer op keer mensen met een laag inkomen treft en onschuldige mensen tot slachtoffer maakt. Dan hoef je je als uitkeringsgerechtigde geen opgejaagd wild te voelen en kun je je ook in dat opzicht veilig voelen.

Democratie

De overheid is geen bedrijf, maar is er voor de bevolking. Zo voelt het voor mensen vaak niet. We zetten in op een overheid die werkelijk successen boekt voor mensen en minder in de papieren werkelijkheid leeft. Regels zijn een middel, geen doel. De uitwerking van beleid moet altijd worden getoetst op het effect voor de burger, met ruimte voor redelijkheid, maatwerk en rechtvaardigheid. Wij willen een overheid die je kunt spreken, met een menselijk gezicht. Zo herstellen we het vertrouwen in onze overheid. Daarbij horen niet politici maar inwoners het laatste woord te hebben. Te vaak zien we politici besluiten er doordrukken, waar mensen nooit voor hebben gekozen.

Daarom heeft de SP een landelijke referendumwet ingediend, waarmee de bevolking het recht krijgt om de politiek terug te fluiten. Een bindend en correctief referendum is volgens de SP Horst aan de Maas ook op gemeentelijk niveau een speerpunt van onze partij. Zolang deze wet nog niet is aangenomen, moet in onze gemeente een adviserend referendum met zo min mogelijk drempels mogelijk zijn. Want participatie of inspraak is lang niet voor iedereen toegankelijk en wordt vaak niet serieus genomen door onze gemeente. Denk bijvoorbeeld aan de manier waarop de gemeente omgegaan is met de buurten, waar locaties voor arbeidsmigranten gebouwd zijn of worden.

Het aantal handtekeningen voor het aanvragen van een referendum (inleidend verzoek) moet, vanwege de toegankelijkheid en de vaak korte tijd, zo laag mogelijk zijn. De gronden voor de gemeente om het referendumverzoek af te wijzen, worden wat ons betreft zeer beperkt. Inwoners moeten subsidie kunnen krijgen om het referendum en hun mening over het onderwerp bij zoveel mogelijk mensen bekend te maken. Als meer dan 25% van de kiesgerechtigden haar stem uitbrengt, zal de gemeente de uitslag moeten overnemen. Naast een referendum kunnen inwoners ook op andere wijzen actief een rol krijgen in hun gemeente. De SP vindt een sterke gemeente immers belangrijk.

Onze plannen:

- We moeten stoppen met polariseren en beginnen met bouwen. Het populisme zet mensen tegen elkaar op, maar biedt geen oplossingen. Er zijn grote veranderingen – zoals digitalisering, klimaat en zorg – en die vragen om samenwerking, niet strijd. Dat begint met richting geven. Je hoeft het niet over elk detail eens te zijn, als je maar een gezamenlijk doel hebt.
- Horst aan de Maas moet weerbaar zijn en tegen ‘Den Haag’ vertellen dat ze serieus genomen moet worden! Waar mogelijk doen we dat samen met de andere gemeenten in de regio.
- De gemeenteraad is er voor alle mensen van de gehele gemeente Horst aan de Maas. We doen het voor iedereen en niet voor een beperkt aantal mensen/groeperingen. Het belangrijkste is dat de burgers van de gemeente samen een leuke, gezonde en mooie plek hebben om te leven en die samen vormgeven. Dat kan door de overheid in te zetten als bondgenoot van mensen in plaats van een wantrouwende controleur. De gemeente wordt eerlijk en transparant. De menselijke maat staat voorop. Mensen krijgen het recht te kiezen met welke ambtenaar zij contact kunnen leggen. Ervaringsdeskundigen (liever burgers dan dure adviesbureaus!) zijn betrokken bij het maken van beleid en dienstverlening en werken mee in de uitvoering.
- We hebben vragen gesteld en openheid van zaken gevraagd o.a. bij de grondaankoop door een ex-wethouder. Ook over de grondverkoop bij het glastuinbouwproject Californië hebben we ons kritisch opgesteld en vragen gesteld. Het is een schande dat er nog steeds geen openheid wordt gegeven en men zich verschuilt achter onderzoek en

nog meer onderzoek. Het is van groot belang dat we een open en proactieve gemeente zijn.

- De gemeente is altijd transparant. Besluitvorming en beleid moeten transparant zijn. Daarom worden alle documenten actief openbaar tenzij er een uitzonderlijke reden is om het geheim te houden. De Wet Open Overheid wordt binnen de vastgestelde normen uitgevoerd, zodat onze inwoners en journalisten de overheid goed kunnen controleren.
- We gaan niet bezuinigen op de uitvoer van onze taken en we willen onze eigen ambtelijke organisatie sterker maken. We willen verantwoordelijke en betrokken ambtenaren, die daadwerkelijk zaken gaan oppakken en zich niet meer verschuilen achter allerlei onderzoeken.
- We gaan bezuinigen op de inhuur van externen en gaan ons richten op het proces rondom onze taken. Dit proces is doorgeschoten. Het gaat niet om de performance en het schilderen van mooie plaatjes, maar samen met de burgers de schouders eronder zetten om projecten te verwezenlijken.
- Ook het politieke bestuur zal een facelift krijgen. Het moet voor raadsleden weer fijn zijn zich in te zetten voor de gemeente. De vergaderstructuur moet anders en op een lager niveau dienen contactmomenten te zijn met de eigen ambtenaren. Raadsleden moeten geholpen worden en niet worden ervaren als lastige vragenstellers. De gemeenteraad is het hoogste orgaan. Burgemeester en wethouders moeten weten wat hun rol is en dienen zich dan ook navenant te gedragen. Samenwerking met de gemeenteraad staat hierbij hoog in het vaandel.
- Ondernemers moeten kunnen doen wat ze het beste kunnen, namelijk ondernemen. De regelgeving is immens en complex. Als het op gemeentelijk niveau simpeler kan, doen we dat. Belangrijk is een luisterend oor. We moeten lef tonen en proberen de zaken makkelijker te maken nadat ze nodeloos ingewikkeld zijn gemaakt. Niet bang zijn, maar doen. We moeten de weg weer terugvinden. We hopen op deze manier het vertrouwen van de burger in de politiek weer te herstellen.
- We voeren een laagdrempelig correctief en bindend referendum in.
- Participatie en zeggenschap moeten plaatsvinden vóórdat het besluit genomen is door de politiek. Met nieuwe vormen van zeggenschap en directe democratische participatie gaan we ervoor zorgen dat mensen gehoord worden en invloed hebben op de keuzes die we maken in Horst aan de Maas of je buurt.
- Waar dat verantwoord is, voeren we het 'Uitdaagrecht' in waarbij burgers taken van de gemeente kunnen overnemen tegen een passende vergoeding.
- Mensen moeten vrij zijn offline te leven. Zo mag niet van mensen verwacht worden dat ze buiten werktijden telefonisch bereikbaar zijn. Daar waar de gemeente digitaliseert, blijft er een niet-digitaal goed bereikbaar en toegankelijk alternatief over voor wie niet kan of wil meegaan in digitalisering.
- De gemeente maakt zo veel mogelijk gebruik van 'open source' en zorgt ervoor dat haar systemen leverancier-onafhankelijk zijn, onder meer door het gebruik van open standaarden. En de publieke data van de gemeente worden veilig opgeslagen in publieke datacentra in Nederland.

Financiën

Geld beheren en op een verantwoorde manier uitgeven zijn de belangrijkste taken van de gemeente en de politiek moet er op toezien en er voor zorgen dat dit ook goed gebeurt. Je kunt een euro tenslotte maar één keer uitgeven dus daar moeten goede afwegingen over gemaakt worden. Dit is nog extra van belang omdat het geld dat de gemeente uitgeeft belastinggeld is dat door onze inwoners betaald is, en voor een deel betreft het geld dat we van de overheid krijgen om aan onze burgers te besteden. Ook deze laatste gelden zijn belastinggeld.

Er is op dit moment financiële ruimte in de begroting om in te spelen op urgente vraagstukken, zoals we in dit programma naar voren hebben gebracht. We weten echter ook dat de komende jaren minder geld voor zorg beschikbaar komt, mede als gevolg van de Trump-norm van 5%. Veel partijen hebben bij de Kamerverkiezingen aangegeven ter financiering van deze norm te korten op de zorg. Volgens de SP een slechte zaak! Daarnaast zal ook Horst aan de Maas geconfronteerd worden met het zogenaamde “ravijnjaar” als gevolg van een herziening van het gemeentefonds, waardoor de rijksbijdrage drastisch daalt. Dit dwingt gemeenten in principe tot grote bezuinigingen op hun begrotingen. Daar zullen we hier rekening mee moeten houden. Overigens bood de meicirculaire, het jaarlijks document van de Rijksoverheid dat gemeenten informeert over de omvang en verdeling van uitkeringen uit het gemeentefonds, gebaseerd op de Voorjaarsnota, wat meer perspectief voor de financiën van de gemeente. Al met al geldt dat de SP wil investeren in onze samenleving en de mensen die deze samenleving vormen. In ons programma kunt u teruglezen waar onze prioriteiten liggen. In dit hoofdstuk treft u dan ook geen verrassende onderwerpen aan, omdat alle voorafgaande hoofdstukken in meer of mindere mate gaan over geld uitgeven of geld verdienen.

Hoe gaat de SP met uw geld om?

- Zoals in ons programma al is aangegeven stelt de SP de burger voorop in plaats van de economie. De economie moet de burgers dienen, niet andersom!
- Voor de SP geldt dat we zorgvuldig om moeten gaan met het eigen vermogen van de gemeente. Buiten de onvermijdelijke onverwachte en niet voorziene tegenvallers worden eventuele reserves uitdrukkelijk alleen gebruikt voor verduurzamingsprojecten en toekomstige investeringen. Wat betreft de onverwachte en niet voorziene tegenvallers is het goed om vast te leggen welke ruimte we daarvoor willen hanteren in de reserves. Daarbij geldt in het algemeen – zoals bij het gehele gemeentelijk beleid – dat ook op financieel terrein transparantie hoogtij viert. Doorlichting van het beleid op alle terreinen op basis van doeltreffendheid, doelmatigheid en duurzaamheid is wat de SP betreft van groot belang.
- Het geld dat aan het sociaal domein uitgeven wordt, neemt een grote hap uit de totale begroting van de gemeente. De SP vindt zorg voor onze inwoners de belangrijkste taak van de gemeente en dit mag geld kosten. We moeten er wel zorg voor dragen dat de budgetten niet overschreden worden. We houden de regie en weren daar waar enigszins mogelijk elke vorm van marktwerking in de zorg.
- We helpen mensen met een achterstand op de arbeidsmarkt aan het werk in onze eigen gemeente zodat ook het geld in de lokale economie blijft.
- De SP investeert waar nodig in sociale huurwoningen zodat meer mensen in onze gemeente kunnen blijven wonen en hun geld ook hier blijven uitgeven.
- Bij het accommodatiebeleid houden we de nut en noodzaak van investeringen in accommodaties goed in de gaten. We brengen een prioritering aan waar investeringen het hardst nodig zijn. We investeren dus alleen in accommodaties met levensvatbare verenigingen en/of stichtingen en daarnaast in accommodaties die van levensbelang zijn voor de leefbaarheid van kernen en wijken.

- Heffingen als de afvalstoffen- en rioolheffing worden alleen dan verder verhoogd als we hierdoor extra kunnen inzetten op duurzaamheid en/of als we daarmee toekomstige kosten kunnen vermijden. De lokale belastingdruk stijgt wat betreft de SP de komende jaren niet meer dan de inflatie. Waar mogelijk hanteren we het principe “de vervuiler betaalt!”, met die aantekening dat de inzet van de gemeente vooralsnog vooral gericht moet zijn op terugdringen van die vervuiling.
- Bij vergunningsverlening wordt een resultaatverplichting opgenomen en hier wordt op gehandhaafd. Het vergt aan de voorkant een investering maar die verdient zich uiteindelijk terug omdat handhavingskosten achteraf en procedures bij de Raad van State zo veel mogelijk vermeden kunnen worden.
- We investeren in handhaving door meer fte's. Dit wordt deels betaald door de maximalisatie van de legeskosten bij legalisatie achteraf. Dit vergroot tevens het rechtvaardigheidsgevoel bij onze burgers.
- Er is ontzettend veel kennis en kunde aanwezig bij gemeentes. De SP wil deze kennis en kunde nog meer gaan delen zodat gemeentes elkaar kunnen helpen. Door te zorgen voor een goed werkklimaat kunnen we meer van de huidige werknemers behouden en de inhuur van dure externe partijen beperken tot een minimum. Regelmatig wordt een overzicht verstrekt van de kosten van inhuur van personeel en wordt aangegeven hoe de gemeentelijke organisatie ervoor zorgdraagt dat de “ingehuurd werknemers” vervangen worden door vast eigen personeel.
- De vele initiatieven van onderop worden verder in kaart gebracht, ook wat betreft de kosten die hiermee zijn gemoeid. De raad geeft vooraf aan hoeveel hieraan wordt uitgegeven en niet achteraf via budgetoverschrijdingen. De gemeente moet duidelijke keuzes maken waar wel en niet in geïnvesteerd wordt.
- De gemeente privatiseert zo min mogelijk. Privatisering lijkt in eerste instantie kostenbesparend wanneer een marktpartij een dienst of accommodatie overneemt. Vaak blijft de gemeente wel verantwoordelijk en bij het falen van de markt mag de gemeente voor de kosten opdraven. Daar waar mogelijk halen we zaken die eerder geprivatiseerd zijn, terug naar de gemeente, eventueel in samenwerking met andere gemeenten of de provincie.
- Het college van B&W heeft voor de start van een nieuwe collegeperiode voor in 2026 en in 2027 een bedrag van € 500.000 opgenomen in de begroting. De intentie van deze begrotingspost is volgens het bestaande college van B&W (Vur Iederien, Essentie, D66/Groen Links en PvdA) dat er snel ingespeeld kan worden op urgente vraagstukken, het opstarten van verkenningen of het inschakelen van externe expertise. De SP is van mening dat een nieuw college volledig de vrije hand moet hebben – voor zover wettelijk mogelijk – om haar eigen (financiële) beleid vorm te geven. Dat geldt óók voor de omvang van de post voor nieuw en/of urgent beleid.
- Voor de jaren 2028 en verder wordt algemeen verwacht dat het Rijk enorm op de gemeentefinanciën gaat bezuinigen. Het huidige college van B&W (Vur Iederien, Essentie, D66/GroenLinks en PvdA) wil die bezuinigingen afwentelen op dienstverlening, maatschappelijke voorzieningen, openbare orde en veiligheid, subsidies en het zwembad. De SP is van mening dat deze posten juist ontzien moeten worden. Volgens de SP moet – voor zover mogelijk samen met andere gemeenten en provinciale overheden – veel meer stelling genomen worden tegen de kortingen van het Rijk en tegen de enorme uitgaven voor defensie als gevolg van de Trumpnorm (5% verhoging defensiebudget)!

Onze kandidaten

1. Sebastian Lutterberg
(Hegelsom)

8. Jan Pieters
(Meerlo)

2. Sonja van Giersbergen
(Horst)

9. Marloes Spaander-van de Pol
(Broekhuizen)

3. Jan Lenselink
(Horst)

10. Will Janssen
(Horst)

4. Jan Tielen
(Kronenberg)

11. Yvonne Imming
(Sevenum)

5. Wilma Kurvers-van Schaijk
(Hegelsom)

12. Michael Van Rengs
(America)

6. Eric Claessens
(Tienray)

13. Hilde Schattevoet
(Grubbenvorst)

7. Riek Janssen
(Sevenum)

14. Sjoeli Lutterberg-van der Ben
(Hegelsom)

15. Paul Geurts
(Horst)

Bij de verdeling van de zetels houden we de lijstvolgorde aan. We werken dus niet met voorkeursstemmen.